

ΕΝΟΤΗΤΑ: Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟΥ

Σκοπός, Βασικές αρχές και λειτουργία του νηπιαγωγείου

[με βάση το (νέο) Πρόγραμμα Σπουδών Νηπιαγωγείου
(Πεντέρη κ.ά., 2021)¹]

**Πεντέρη Ευθυμία, Επίκουρη Καθηγήτρια
ΤΕΕΠΗ του ΔΠΘ**

¹ στο πλαίσιο της Πράξης «Αναβάθμιση των Προγραμμάτων Σπουδών και Δημιουργία Εκπαιδευτικού Υλικού Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης» " του ΙΕΠ με MIS 5035542

Πεντέρη, Ε. (2021). Η Φιλοσοφία και το πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου. Επιμορφωτικό υλικό ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στα πλαίσια του Υποέργου 1 «Σχεδιασμός-Εποπτεία εφαρμογής του προγράμματος & δημιουργία επιμορφωτικού και εκπαιδευτικού υλικού» ΑΠΘ της Πράξης «Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών για την Εισαγωγή της Αγγλικής Γλώσσας στο Νηπιαγωγείο (ΕΑΝ)» με κωδικό ΟΠΣ (MIS) 5093563.

Περιεχόμενα

1. Φυσιογνωμία νηπιαγωγείου

- Σκοπός νηπιαγωγείου
- Ανάπτυξη ικανοτήτων
- Ποιοτική προσχολική εκπαίδευση

2. Βασικές αρχές στο νηπιαγωγείο

- Βασικές αρχές συνοπτικά
- Η εικόνα του παιδιού στο ΠΣ του νηπιαγωγείου
- Η ενεργός συμμετοχή του παιδιού
- Ο κοινωνικοπαιδαγωγικός προσανατολισμός του νηπιαγωγείου-Το νηπιαγωγείο ως κοινότητα μάθησης

Φυσιογνωμία νηπιαγωγείου

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Το νηπιαγωγείο ως σχολικός θεσμός

«Το νηπιαγωγείο εισάγει τα παιδιά στην πρώτη θεσμοθετημένη βαθμίδα της εκπαίδευσης. Ως σχολικός θεσμός, αποτελεί μέρος του εκπαιδευτικού συστήματος, άλλα έχει τα δικά του ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, τις αρχές και το πλαίσιο λειτουργίας του, τα οποία διαμορφώνουν τη φυσιογνωμία του»

- δυναμικό ξεκίνημα στη σχολική εκπαίδευση των παιδιών,
- συνδέσεις με τα περιβάλλοντα στα οποία ζει και δραστηριοποιείται το παιδί και συνεργασία με την οικογένεια,
- θεμέλια για την ανάπτυξη, την κοινωνικοποίηση και την καλλιέργεια βασικών ικανοτήτων των παιδιών,
- αντιμετώπιση ζητημάτων ή περιορισμών που υφίστανται σε σχέση με τη γνωστική, κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών, υποστηρίζοντας τον αντισταθμιστικό ρόλο του σχολείου.

[(νέο) Πρόγραμμα Σπουδών Νηπιαγωγείου: Πεντέρη, 2021)]

Σκοπός του νηπιαγωγείου

Σκοπός είναι η διασφάλιση των προϋποθέσεων για την **ολόπλευρη ανάπτυξη** του παιδιού, την **ευημερία** του, και τη **διαμόρφωση της ταυτότητας του δημοκρατικού πολίτη**. Θέτει τις βάσεις για το μέλλον και εδραιώνει θεμελιώδεις αξίες που προάγουν τα ανθρώπινα δικαιώματα, την κοινωνική δικαιοσύνη και την ατομική και συλλογική υπευθυνότητα, σε μια ενταξιακή προοπτική.

Αποστολή νηπιαγωγείου

...να βοηθήσει τα παιδιά **να αναπτυχθούν σωματικά, συναισθηματικά, νοητικά και κοινωνικά**.

...να βοηθήσει τα παιδιά **να αναπτύξουν ικανότητες** που αφορούν στην **αναδυόμενη ταυτότητα του μαθητή/της μαθήτριας και του/της ενεργού πολίτη του τόπου, της χώρας, του κόσμου**.

Μια εφαρμογή στην πράξη...

Τι σημαίνει «μαθητής/τρια νηπιαγωγείου»;

Ο/Η εκπαιδευτικός αφηγείται μια ιστορία για το νηπιαγωγείο της κας κουκουβάγιας. Στο νηπιαγωγείο έρχεται ένας καινούργιος μαθητής ή μια καινούργια μαθήτρια. Δεν ξέρει όμως τι σημαίνει να είσαι μαθητής/τρια του νηπιαγωγείου! Πώς μπορούν τα άλλα ζωάκια-μαθητές/τριες να τον βοηθήσουν να προσαρμοστεί στο νηπιαγωγείο;

Τα παιδιά προτείνουν να φτιάξουν μια λίστα με το τι κάνει και τι δεν κάνει ένας μαθητής/μια μαθήτρια του νηπιαγωγείου και να την αναρτήσουν στην πόρτα/πίνακα του νηπιαγωγείου. Διατυπώνουν τις ιδέες τους, τις οποίες καταγράφει ο/η εκπαιδευτικός στην αντίστοιχη λίστα. Αποφασίζουν για την τελική παρουσίαση (π.χ. με ζωγραφιές). Σε ζευγάρια αναλαμβάνουν να ζωγραφίσουν, το καθένα, μια από τις προτάσεις της λίστας και κολλούν τη ζωγραφιά τους στο χαρτόνι της παρουσίασης δίπλα στην αντίστοιχη πρόταση.

Ο/Η εκπαιδευτικός φωτογραφίζει την κατασκευή των παιδιών και εξηγεί ότι θα τη στείλει στην κα κουκουβάγια...

❓ Τα παιδιά έχουν ήδη ξεκινήσει να σκέφτονται για τη δική τους ταυτότητα ως μαθητές/μαθήτριες. Η δραστηριότητα διευκολύνει τα παιδιά να εκφράσουν τις ιδέες τους, αλλά και να αναπτύξουν μια κοινή αντίληψη για τον νέο τους ρόλο στο πλαίσιο της μετάβασης στο νηπιαγωγείο. Η κατασκευή-λίστα μπορεί να εμπλουτίζεται μέσα στη χρονιά δείχνοντας πώς εξελίσσεται η αντίληψη των παιδιών για τον ρόλο τους ως μαθητές/τριες. Ο ρόλος των αγγλικών στη δόμηση της ταυτότητας των μαθητών/τριών και η σύνδεση με τη μετάβαση στο δημοτικό σχολείο μπορεί να αναδειχθεί και να αξιοποιηθεί κατάλληλα και από τους/τις δύο εκπαιδευτικούς.

Πώς αντανακλάται η ολόπλευρη ανάπτυξη στο (νέο)
ΠΣ του Νηπιαγωγείου (Πεντέρη κ.ά., 2021);

Ικανότητες 21^{ου} αιώνα

Ικανότητες
σκέψης

Ικανότητες
επιστήμης
και
τεχνολογίας

Ικανότητες
ζωής

Ικανότητες
μάθησης

ΘΕΜΑΤΙΚΑ ΠΕΔΙΑ	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ
Α΄ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ: ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	Α.1 ΓΛΩΣΣΑ
	Α.2 ΤΠΕ
Β΄ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ: ΠΑΙΔΙ ΕΑΥΤΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ	Β.1 ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ-ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
	Β.2 ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ
Γ΄ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ: ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΘΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ	Γ.1 ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ
	Γ.2 ΦΥΣΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ
	Γ.3 ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ
Δ΄ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ: ΠΑΙΔΙ, ΣΩΜΑ, ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΕΚΦΡΑΣΗ	Δ.1 ΚΙΝΗΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ
	Δ.2 ΤΕΧΝΕΣ

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η εισαγωγή των αγγλικών στο νηπιαγωγείο

Εντάσσεται στους στόχους του **Α΄ Θεματικού Πεδίου** και στην **Ενότητα της Γλώσσας**.

- ✓ Οι στόχοι του **Α΄ Θεματικού Πεδίου** λαμβάνουν υπόψη τις **σημαντικές αλλαγές** στους τρόπους που οι άνθρωποι μεταδίδουν νοήματα και παρέχουν ευκαιρίες εξοικείωσης των παιδιών με ποικίλα εργαλεία για την **επεξεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών** με σκοπό την **εδραίωση αμοιβαίας κατανόησης** [(νέο) Πρόγραμμα Σπουδών Νηπιαγωγείου (Πεντέρη κ.ά., 2021)].
- ✓ Σε ό,τι αφορά την **Ενότητα της Γλώσσας**, η τρίτη υποενότητα **Πολυγλωσσική επικοινωνία** δίνει έμφαση στις **διαπολιτισμικές ανταλλαγές** και την εξοικείωση των παιδιών με **ποικίλα γλωσσικά ερεθίσματα** που αφορούν είτε το **οικογενειακό γλωσσικό υπόβαθρο**, είτε τις **γλώσσες ενδιαφέροντος των παιδιών**.

Ποιοτική προσχολική εκπαίδευση

Η σημασία της προσχολικής εκπαίδευσης συνδέεται με τις ραγδαίες αλλαγές στην ανάπτυξη του εγκεφάλου και της συμπεριφοράς σε αυτήν την ηλικιακή περίοδο (4-6 έτη) και την επίδραση των οργανωμένων εκπαιδευτικών διαδικασιών που ακολουθούν βασικά κριτήρια ποιότητας (Lightfoot et al., 2014). Οι δείκτες ποιότητας φαίνεται ότι σχετίζονται με τα αποτελέσματα στα παιδιά (Grammaticopoulos et al., 2017).

Διαστάσεις ποιότητας

Δομή/Διαχείριση

Σύνθεση ομάδας
Ατομικά χαρακτηριστικά
Αναλυτικό πρόγραμμα
Χαρακτηριστικά φυσικού περιβάλλοντος (χώρος, υλικά κτλ.)

Προσανατολισμός

Αντιλήψεις για την επαγγελματική ταυτότητα και τον επαγγελματικό ρόλο
Κατανόηση του Αναλυτικού Προγράμματος
Κοινό όραμα

Διεργασία

Παιδαγωγικές σχέσεις και αλληπιδράσεις
Εφαρμογή του Αναλυτικού Προγράμματος

Ποιοτική προσχολική εκπαίδευση

Οι **σχέσεις στην τάξη** και το πλούσιο σε ερεθίσματα και αναπτυξιακά κατάλληλο πλαίσιο μαθησιακό περιβάλλον συνδέονται με πολλαπλά οφέλη στα μικρά παιδιά (Meluish, 2015).

📌 *Κατά συνέπεια, η συνεργασία ανάμεσα στους ΠΕ60 & ΠΕ06 και η σχέση που αναπτύσσουν με τα παιδιά είναι καθοριστικοί παράγοντες για την επιτυχία των δημιουργικών δραστηριοτήτων στα αγγλικά.*

Οι **απόψεις των εκπαιδευτικών για το παιδαγωγικό τους έργο και τον επαγγελματικό τους ρόλο** έχουν καθοριστική για τη διασφάλιση της ποιότητας της μαθησιακής εμπειρίας των παιδιών σημασία (OECD, 2018).

📌 *Ως εκ τούτου, το πώς οι αντιλήψεις για την εισαγωγή των αγγλικών στο νηπιαγωγείο ενσωματώνονται στην οργανωσιακή κουλτούρα του νηπιαγωγείου (Eichsteller & Holthoff, 2011) είναι στοιχείο της ποιότητας προσανατολισμού που επηρεάζει το εκπαιδευτικό έργο.*

Η **συνεχής επαγγελματική μάθηση** (στοιχείο της ποιότητας δομής ή διαχείρισης) συνδέεται άμεσα με τα αποτελέσματα στα παιδιά (OECD, 2018).

📌 *Έτσι, η συνεχής επιμόρφωση σε σχέση με την εισαγωγή των αγγλικών στο νηπιαγωγείο δύναται να ενισχύει τα θετικά αποτελέσματα στα παιδιά.*

Ανταλλαγή απόψεων!

 Μπορείτε να παρακολουθήσετε το βίντεο με την Maresa Duignan (Assistant Chief Inspector at the Department of Education and Skills, Ireland), η οποία συζητά για το ζήτημα της ποιότητας στην προσχολική εκπαίδευση (βλ. Συμπληρωματικό Υλικό της υποενότητας 2.1).

 Αξιοποιήστε την εμπειρία σας και ανταλλάξτε απόψεις στο Forum για το ποιοι είναι οι πιο σημαντικοί παράγοντες που θα διασφαλίσουν την ποιότητα του εκπαιδευτικού σας έργου σε σχέση με την εισαγωγή των αγγλικών στο νηπιαγωγείο.

Βασικές αρχές στο νηπιαγωγείο

Βασικές αρχές (α)

Η αρχές που προτείνει το ΠΣ του Νηπιαγωγείου λειτουργούν ως χάρτης για την ανάπτυξη ενός κοινού πλαισίου για την οργάνωση της μάθησης στο νηπιαγωγείο. Το πλαίσιο αυτό μπορεί να συνοψιστεί σε 10 προτάσεις [(νέο) Πρόγραμμα Σπουδών Νηπιαγωγείου (Πεντέρη κ.ά., 2021)]:

- Εστίαση στην **ανάπτυξη ικανοτήτων** για την **επιτυχημένη και δυναμική συμμετοχή του παιδιού** στη σύγχρονη κοινωνική ζωή ως **ενεργός πολίτης**.
- Προϋπόθεση είναι η **καλή γνώση των αναπτυξιακών χαρακτηριστικών των παιδιών προσχολικής ηλικίας**, για την οργάνωση του μαθησιακού περιβάλλοντος.
- Το **παιδί βρίσκεται στο επίκεντρο της μαθησιακής διαδικασίας** και έχει **ενεργό συμμετοχή στη διαμόρφωσή της**.
- Αναγνωρίζεται ο **κοινωνικός χαρακτήρας της μάθησης** και η **σημασία των θετικών και υποστηρικτικών σχέσεων** με τους σημαντικούς άλλους.

Βασικές αρχές (β)

- Η **επίδραση του πολιτισμού** γίνεται αντιληπτή μέσα από την καθημερινή εμπειρία, και τον τρόπο που τα παιδιά, οι οικογένειες και οι νηπιαγωγοί αλληλεπιδρούν.
- Η **μάθηση προσεγγίζεται ολιστικά**, μέσα από ερεθίσματα που έχουν νόημα για τα παιδιά και αντλούν από τη **σύγχρονη καθημερινή ζωή και την τοπική και ευρύτερη κοινότητα**.
- Η **φυσική περιέργεια των παιδιών** για τον κόσμο και **το παιχνίδι** αποτελούν τη βάση για την οργάνωση μαθησιακών καταστάσεων.
- Η **συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων** στην εκπαίδευση του παιδιού αποτελεί σημαντική προτεραιότητα του νηπιαγωγείου.
- Οι νηπιαγωγοί δημιουργούν κατάλληλες ευκαιρίες **ώστε τα παιδιά να επικοινωνούν αυτά που σκέφτονται, αυτά που γνωρίζουν, και αυτά που μπορούν να κάνουν. Αξιολογούν, ανατροφοδοτούν και αναδιαμορφώνουν το εκπαιδευτικό πρόγραμμα.**
- Το **κοινό όραμα** είναι σημαντική παράμετρος για τη **διασφάλιση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης στο νηπιαγωγείο.**

Έμφαση στο παιχνίδι

Το παιχνίδι και η μάθηση είναι αλληλένδετα στοιχεία στη ζωή των μικρών παιδιών.

- μαθησιακές καταστάσεις στηρίζονται σε ένα **σενάριο**.
- κατάλληλη **επικοινωνιακή συνθήκη** ώστε το αντικείμενο της μάθησης να αποκτά λειτουργικό χαρακτήρα και σημασία για τα παιδιά.
- **αξιοποίηση της κούκλας** ως σημαντικό παιδαγωγικό εργαλείο για την ενίσχυση της παιγνιώδους μάθησης.

Η κούκλα ως παιδαγωγικό εργαλείο (Πεντέρη, 2020)

(1) παράγει και προάγει την επικοινωνία,

- Οι εκπαιδευτικοί που χρησιμοποιούν την κούκλα για να παρουσιάσουν ένα πρόβλημα που χρειάζεται λύση χρησιμοποιούν περισσότερο ανοικτές ερωτήσεις και διαλογική συζήτηση με τα παιδιά.
- Ακόμη και τα πιο εσωστρεφή παιδιά «ξεκλειδώνουν» όταν επικοινωνούν με την κούκλα και εξηγούν τα πράγματα περισσότερο ολοκληρωμένα στην κούκλα παρά στον/στην εκπαιδευτικό, ενώ έχουν τον έλεγχο της συζήτησης.

(2) υποστηρίζει το θετικό κλίμα στην τάξη,

- Η χρήση της κούκλας χαλαρώνει και ευαισθητοποιεί τα παιδιά. Τα βοηθά να νιώσουν ασφάλεια στην επικοινωνία, ενώ δεν φοβούνται να κάνουν λάθος «όταν έχουν την κούκλα στο χέρι».
- Η χρήση της κούκλας βοηθά στην προσαρμογή των παιδιών και την ανάπτυξη θετικής σχέσης με τον/την εκπαιδευτικό.

(3) προάγει τη δημιουργικότητα και τη μάθηση,

- Τα παιδιά πασχίζουν να λύσουν ένα πρόβλημα και να βοηθήσουν την κούκλα να μάθει με ευφάνταστους τρόπους.
- Το δραματικό παιχνίδι με την κούκλα βοηθά τα παιδιά να επεξεργαστούν διάφορα εκφραστικά μέσα και να επινοήσουν ιστορίες.

Η κούκλα ως παιδαγωγικό εργαλείο (Πεντέρη, 2020)

(4) ενισχύει τη συνεργασία και την ένταξη/ενσωμάτωση στην ομάδα

- Η συνεργασία με την κούκλα βοηθά τα παιδιά να ενταχθούν καλύτερα στην ομάδα.
- Η χρήση της κούκλας ενισχύει την αυτοπεποίθηση και την αποδοχή.

(5) συμβάλλει στην αλλαγή συμπεριφοράς/στάσεων

- Η κούκλα βοηθά τα παιδιά να δουν με άλλα μάτια και να κατανοήσουν καλύτερα μια κατάσταση.

Η κούκλα προσωπικότητας μοιάζει με τα παιδιά, αντανakλά τα χαρακτηριστικά τους και έχει όπως και αυτά τη δική της προσωπική ιστορία (τόπος καταγωγής, προέλευση, γλώσσα, οικογένεια, ενδιαφέροντα, ανάγκες κτλ.). Δεν είναι η κούκλα των παιδιών αλλά του/της εκπαιδευτικού. Βοηθά τα παιδιά να εισέρθουν στην κατάσταση, να νιώσουν και να εξερευνήσουν, δίχως να χρειαστεί να βιώσουν άμεσα. Με αυτόν τον τρόπο διευκολύνεται η διαχείριση δύσκολων καταστάσεων ή/και η ενασχόληση με αντικείμενα που δεν είναι τόσο οικεία².

² (βλ. Λενακάκης & Χρίστου, 2017)

Το παιδί στο ΠΣ του νηπιαγωγείου

Η αντίληψη του παιδιού ως **ενεργού συμμετέχοντα** στην ανάπτυξη και τη μάθηση, ανταποκρίνεται στον σύγχρονο τρόπο αντιμετώπισης της παιδικότητας που αναγνωρίζει τα **δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του παιδιού** σε όλα τα πλαίσια που συμμετέχει. Εστιάζει στις **υπάρχουσες και αναδυόμενες ικανότητές του** υιοθετώντας μια αισιόδοξη στάση απέναντι στο παιδί, στο πλαίσιο πάντα της αναπτυξιακής του ωριμότητας (Broström, 2012).

 Μπορείτε να παρακολουθήσετε το εξής σχετικό βίντεο: An open letter to the world's children | UNICEF, στο Συμπληρωματικό Υλικό της υποενότητας 2.1.

Το παιδί στο ΠΣ του νηπιαγωγείου

Το κάθε παιδί αντιμετωπίζεται ως μια **μοναδική οντότητα** με συγκεκριμένα αναπτυξιακά χαρακτηριστικά, αποθέματα γνώσεων, κλίσεις, ενδιαφέροντα, ιδιαίτερες ανάγκες, που δημιουργούν ένα μοναδικό μείγμα δυνατοτήτων.

η διαφορετικότητα αποτελεί εγγενές χαρακτηριστικό της κάθε τάξης και στοιχείο εμπλουτισμού της μαθησιακής εμπειρίας

Στόχος είναι το πρόγραμμα του νηπιαγωγείου να βοηθήσει το κάθε παιδί να εξελίξει στον μέγιστο βαθμό τις δυνατότητές του, στη **ζώνη της επικείμενης ανάπτυξής του**.

Ζώνη επικείμενης ανάπτυξης: το κενό ανάμεσα στο τι μπορεί να κάνει ένα παιδί μόνο του και στο τι μπορεί να καταφέρει και να μάθει με τη συμβολή κάποιου μεγαλύτερου ή πιο έμπειρου ατόμου, σε ένα πλούσιο περιβάλλον μάθησης.

Κλειδί στην επικοινωνία!

...Τα προσχολικά προγράμματα έχουν την ευθύνη να δημιουργούν ένα περιβάλλον που σέβεται τη διαφορετικότητα, υποστηρίζει τους δεσμούς των παιδιών με τις οικογένειες και την ευρύτερη κοινότητα και προάγει την κατάκτηση της δεύτερης και μητρικής γλώσσας και τις πολιτισμικές ταυτότητες των παιδιών...

(ΝΑΕΥC, 2009)

Τα αγγλικά «ξεκλειδώνουν» τη δυνατότητα επικοινωνίας και επαφής με διάφορους πολιτισμούς, ως γλώσσα του κόσμου, προάγοντας την πολυγλωσσική επίγνωση και τη διαπολιτισμική επικοινωνία και βοηθώντας τα παιδιά να αναπτύξουν την **ταυτότητα του πολίτη του κόσμου.**

 Μπορείτε να παρακολουθήσετε σχετικό βίντεο : Education Talks: Why cultural education matters, στο Συμπληρωματικό Υλικό της Υποενότητας 2.1.

Σημαντική μετατόπιση στη σύγχρονη αντίληψη για τη μάθηση

20^{ος} αιώνας: ο αιώνας του ατόμου

Piaget [?] το άτομο ανακαλύπτει τον κόσμο μόνο του

21^{ος} αιώνας: η εποχή της κοινότητας

Vygotsky [?] αναγνώριση της συμβολής του κοινωνικού πλαισίου στη μάθηση του ατόμου

Bruner [?] αναγνώριση της συμβολής του πολιτισμού και των αξιών

- ✓ ισορροπία ανάμεσα στην ατομικότητα και την κοινωνική διασύνδεση
- ✓ αναγνώριση της σημασίας της σχέσης, της συμμετοχής, της αμοιβαιότητας και της συνεργασίας στο πεδίο της ανάπτυξης και της μάθησης (Feldman, 2000)

Η μάθηση ως επικοινωνιακή δραστηριότητα [?] Η γλώσσα αποτελεί το βασικό σημειωτικό εργαλείο του πολιτισμού για τη μάθηση, καθώς μας επιτρέπει: (α) να επικοινωνούμε με τους άλλους και (β) να νοηματοδοτούμε τα μηνύματα/πληροφορία.

Κοινωνικοπαιδαγωγικός προσανατολισμός: Το νηπιαγωγείο ως κοινότητα μάθησης

«Η λειτουργία και αποτελεσματικότητα του νηπιαγωγείου ως κοινότητα μάθησης εξαρτάται από την ύπαρξη κοινού οράματος, τη δέσμευση όλων όσων εμπλέκονται για τη βελτίωση και αλλαγή και το σεβασμό απέναντι στις δυνατότητες και τη συμβολή όλων των συμμετεχόντων» [(νέο) Πρόγραμμα Σπουδών Νηπιαγωγείου (Πεντέρη, κ.ά., 2021)]

- Αναγνώριση των ικανοτήτων και των δυνατοτήτων των συμμετεχόντων/ουσών στην εκπαιδευτική διαδικασία και ενδυνάμωση για βελτίωση—αλλαγή
- Δημοκρατική/ισότιμη συμμετοχή-ατομική συνειδητοποίηση της πορείας της μάθησης
- Αυτονομία, δημιουργικότητα
- Σύνδεση της εκπαίδευσης με την κοινωνία
- Σύνδεση του προγράμματος με την ατομική-προσωπική εμπειρία
- Ενταξιακή προοπτική-πρόληψη αλλά και παρέμβαση
- Έμφαση στις θετικές και υποστηρικτικές σχέσεις
- Συνεργασία με οικογένεια και κοινότητα

Κοινωνικοπαιδαγωγικός προσανατολισμός: Το νηπιαγωγείο ως κοινότητα μάθησης

- ❖ μέσα από την **συνεργασία** ικανοποιούνται οι μαθησιακές ανάγκες των παιδιών, των εκπαιδευτικών, των οικογενειών και της κοινότητας, αξιοποιώντας τις δυνάμεις των κοινωνικών και θεσμικών σχέσεων επιφέροντας **πολιτισμικούς μετασχηματισμούς στις αντιλήψεις για την αξία της μάθησης** ? προαγωγή της κοινωνικής συνοχής και της κοινωνικής κινητικότητας (Μυλωνάκου-Κεκέ, 2014)

Οφέλη σε σχέση με την ικανοποίηση των στόχων του ΠΣ

- οι μαθητές/μαθήτριες αναγνωρίζουν τους εαυτούς τους ως μέλη της κοινότητας αίσθηση «ανήκειν»
- οι εκπαιδευτικοί συνεργάζονται μεταξύ τους και με όλους/ες όσοι/ες εμπλέκονται στη μαθησιακή διαδικασία (π.χ. γονείς):
 - α. δίνοντας αξία στη μάθηση,
 - β. εστιάζοντας στις δυνατότητες των μαθητών/τριών και των συμμετεχόντων στη μαθησιακή διαδικασία,
 - γ. αναδιαμορφώνοντας τα εκπαιδευτικά μέσα και τις τεχνικές και ενοποιώντας το μαθησιακό περιεχόμενο,
 - δ. διαμοιράζοντας καθήκοντα και επικοινωνώντας τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις πρακτικές.

(Edwards, 2012)

Μελέτη περίπτωσης: Συνεργασία ανάμεσα σε νηπιαγωγείο του Βελγίου και της Ζιμπάμπουε https://acei.org/article/linking_classrooms/

- ❑ Αυτές οι συνεργασίες δίνουν τη δυνατότητα όχι μόνο να μάθουν ο ένας/η μία από τον άλλο/την άλλη αλλά «να φέρουν τον κόσμο στην τάξη τους».
- ❑ Τα παιδιά καλούνται να διαχειριστούν με θετικό τρόπο τη διαφορετικότητα, καθώς έρχονται σε επαφή με διαφορετικούς πολιτισμούς αλλά και αποκτούν εργαλεία για να κατανοήσουν τα παγκόσμια ζητήματα.
- ❑ Δίνεται η δυνατότητα στους/στις εκπαιδευτικούς να εμπλουτίσουν τα θέματα στο πλαίσιο μιας διεθνούς προοπτικής.

Charlotte: Τα παιδιά μας ήρθαν σε επαφή με έναν διαφορετικό κόσμο. Τα υποστηρίξαμε να βρουν τρόπους επικοινωνίας. Τα παιδιά από τα δύο σχολεία έμαθαν μέσα από μηνύματα, τραγούδια, βίντεο και παιχνίδια. Τα βοηθήσαμε να αναπτύξουν κριτική σκέψη και να «δουν» τον κόσμο με πιο «ανοικτά μάτια».

- Οι συνεργασίες μεταξύ των νηπιαγωγείων των δύο χωρών μπορεί να είναι η βάση για την ανάπτυξη της ταυτότητας του/της παγκόσμιου/ας πολίτη.

(Πεντέρη, 2021)

Κομβικός παράγοντας η συνεργασία των δύο εκπαιδευτικών!

Η εισαγωγή των αγγλικών στο νηπιαγωγείο με προϋπόθεση τη συνεργασία των δύο εκπαιδευτικών δεν είναι μια εύκολη υπόθεση. Απαιτεί προσωπική δέσμευση, κοινό όραμα και όρεξη για μάθηση.

Μπορεί όμως να είναι μια απελευθερωτική και αναζωογονητική εμπειρία για όλους, στο πλαίσιο της κοινότητας μάθησης στο νηπιαγωγείο.

Βιβλιογραφία

Broström, S. (2012). Children's participation in research. *International Journal of Early Years Education*, 20(3), 257-269, DOI: 10.1080/09669760.2012.715407

Dietrichson, J., Kristiansen, I., & Viinholt, B. (2020). Universal preschool programs and long-term child outcomes: A systematic review. *Journal of Economic Surveys*, 34(5), 1007-1043.

<https://doi.org/10.1111/joes.12382>

Edwards, F. (2012). Learning communities for curriculum change: Key factors in an educational change process in New Zealand. *Professional Development in Education*, 38(1), 25-47. DOI: 10.1080/19415257.2011.592077

Eichsteller, G., & Holthoff, S. (2011). Conceptual foundations of social pedagogy: A transnational perspective from Germany. In: C. Cameron, & P. Moss (Eds.), *Social pedagogy and working with children and young people: where care and education meet* (pp. 33-52). London: Jessica Kingsley Publishers.

Grammatikopoulos, V., Gregoriadis, A., Tsigilis, N., & Zachopoulou, E. (2017). Evaluating quality in early childhood education in relation with children outcomes in Greek context. *Early Child Development and Care*, 188(12), 1816-1825. DOI: 10.1080/03004430.2017.1289192

Lightfoot, C, Cole, M., & Cole, S.R. (2015). *Η ανάπτυξη των παιδιών* (Επιμ. Ζ. Μπαμπλέκου). Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.

Melhuish, E., Ereky-Stevens, K., Petrogiannis, K., Ariescu, A., Penderi, E., Rentzou, K., Tawell, A., Slot, P., Broekhuizen, M., & Leseman, P. (2015). *A review of research on the effects of early childhood Education and Care (ECEC) upon child development*. CARE project; Curriculum Quality Analysis and Impact Review of European Early Childhood Education and Care (ECEC). <http://ecec-care.org/resources/publications/>

Βιβλιογραφία

Μυλωνάκου-Κεκέ, Η. (2014). *Κοινωνική Παιδαγωγική*. Αθήνα: Διάδραση.

National Association for the Education of Young Children (2009). *Developmentally appropriate practice in early childhood programs serving children from birth through age 8*.

<http://www.naeyc.org/files/naeyc/file/positions/PSDAP.pdf>.

OECD (2018), *Engaging Young Children: Lessons from Research about Quality in Early Childhood Education and Care*, Starting Strong, OECD Publishing, Paris. <http://dx.doi.org/10.1787/9789264085145-en>

Πεντέρη, Ε. (2020). *Φιλοσοφία και λειτουργία του προγράμματος στο νηπιαγωγείο*. Εισαγωγική Επιμόρφωση για την πιλοτική εφαρμογή της Εισαγωγής της Αγγλικής Γλώσσας στο νηπιαγωγείο: ΙΕΠ.

Πεντέρη, Ε. (2021). *Αναπτύσσοντας την ταυτότητα του παγκόσμιου πολίτη στο νηπιαγωγείο: Η εισαγωγή της Αγγλικής γλώσσας*. Προσκεκλημένη ομιλία στο πλαίσιο διαδικτυακής επιμορφωτικής Ημερίδας που διοργάνωσε το ΠΕ.Κ.Ε.Σ. ΑΜΘ, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, με υπεύθυνη τη Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου ΠΕ 60, Κατερίνα Σαραφίδου (2η Ενότητα Νηπιαγωγείων ΑΜΘ).

Penderi, E. (2017). Theoretical and practical issues concerning young children's citizenship education: The program "Learn, Care and Act about my City". *Journal of Education and Training*, 5(2), 141-164.

<https://doi.org/10.5296/jet.v5i2.13038>

Πεντέρη, Ε., Χλαπάνα, Ε., Μέλλιου, Κ., Φιλιππίδη, Α., & Μαρινάτου, Θ. (2021). *Πρόγραμμα Σπουδών Νηπιαγωγείου*. Στο πλαίσιο της Πράξης «Αναβάθμιση των Προγραμμάτων Σπουδών και Δημιουργία Εκπαιδευτικού Υλικού Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης» " του ΙΕΠ με MIS 5035542.